

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gruodžio 1 d.
(OR. en)

14587/21

Tarpinstitucinė byla:
2021/0386 (NLE)

FISC 224
ECOFIN 1191

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2021 m. lapkričio 30 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2021) 736 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMO, kuriuo iš dalies keičiamas įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES leisti Latvijos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2021) 736 final.

Priedama: COM(2021) 736 final

Briuselis, 2021 11 30
COM(2021) 736 final

2021/0386 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES leisti Latvijos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva¹), 395 straipsnio 1 dalį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei taikyti specialias priemones, kuriomis nukrypstama nuo tos direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui.

Latvijos Respublika (toliau – Latvija) raštu (jį Komisija užregistravo 2021 m. balandžio 4 d.) paprašė leisti toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo PVM direktyvos 193 straipsnio, kuriuo nustatomas asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti PVM. Tuo pačiu raštu Latvija atsiuntė tos priemonės taikymo ataskaitą.

Vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2021 m. rugpjūčio 9 d. raštais Komisija apie Latvijos prašymą pranešė kitoms valstybėms narėms, o Ispanijai pranešta 2021 m. rugpjūčio 10 d. raštu. 2021 m. rugpjūčio 10 d. raštu Komisija pranešė Latvijai turinti visą informaciją, būtiną prašymui įvertinti.

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

PVM direktyvos 193 straipsnyje nustatyta bendra taisyklė: PVM paprastai moka prekes tiekiantis arba paslaugas teikiantis apmokestinamasis asmuo.

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį valstybės narės, siekdamos supaprastinti PVM surinkimo procedūrą arba užkirsti kelią tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui, gali taikyti priemones, kuriomis nukrypstama nuo PVM direktyvos nuostatų, jeigu tas priemonės patvirtino Taryba.

Latvija paprašė leisti toliau taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą prekybos mediena sandoriams, t. y. kad prievolė sumokėti PVM tektų asmeniui, kuriam tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos.

Nukrypti leidžiančią priemonę Tarybos sprendimu 2006/42/EB² Latvijai iš pradžių leista taikyti iki 2009 m. gruodžio 31 d. ir Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2009/1008/ES³ – iki 2012 m. gruodžio 31 d. Leidimas taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą vėliau Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2013/55/ES⁴ buvo pratęstas iki 2015 m. gruodžio 31 d., Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/2396⁵ – iki 2018 m. gruodžio 31 d. ir Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/2006⁶ – iki 2021 m. gruodžio 31 d.

¹ OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

² OL L 25, 2006 1 28, p. 31.

³ OL L 347, 2009 12 24, p. 30.

⁴ OL L 22, 2013 1 25, p. 16.

⁵ OL L 332, 2015 12 18, p. 142.

⁶ 2018 m. gruodžio 11 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/2006, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES leisti Latvijos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria

Latvijos teigimu, medienos rinkoje, kuri yra vienas iš svarbiausių jos ekonomikos sektorių, esama labai didelės sukčiavimo PVM rizikos, nes joje dominuoja daug smulkių vietos veiklos vykdytojų ir atskirų tiekėjų, be to, labai sunku atsekti medžiagų judėjimą ir susijusius sandorius. Šiame sektoriuje veikiančios įmonės gali nevykdyti registravimo prievolių ir dėl to gali būti sudaromi nedeklaruoti sandoriai su privačiais asmenimis dėl medienos tiekimo. Todėl yra didelė rizika, kad kai kurie veiklos vykdytojai gali vengti mokėti PVM. Dėl medienos rinkos ir joje veikiančių įmonių pobūdžio atsirado sukčiavimo PVM atvejų, kuriuos Latvijos mokesčių administratoriui sunku kontroliuoti. Siekdamas kovoti su šiuo piktnaudžiavimu, jis pradėjo taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą prekybos mediena sandoriams, kuris, kaip paaiškėjo, yra labai veiksmingas ir dėl kurio šiame sektoriuje labai sumažėjo sukčiavimo PVM atvejų.

Be to, Latvijos teigimu, ši speciali priemonė neturi neigiamo poveikio bendrai PVM pajamų, surenkamų galutiniam vartojimo etape, sumai, todėl nedaro neigiamos įtakos Sąjungos PVM nuosaviems ištekliams.

Nukrypti leidžiančias nuostatas paprastai leidžiama taikyti ribotą laikotarpį, kad būtų galima įvertinti, ar speciali priemonė yra tinkama ir veiksminga, ir siekiant suteikti valstybėms narėms laiko iki nukrypti leidžiančios priemonės galiojimo pabaigos nacionaliniu lygmeniu nustatyti kitas įprastas medžiagų judėjimui, PVM mokėjimui ir apmokestinamųjų asmenų reikalavimų laikymuisi stebėti skirtas priemones, kuriomis turėtų būti sprendžiama atitinkama problema, taigi nebereikėtų pratęsti nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimo. Nukrypti leidžiančią nuostatą, pagal kurią galima taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą, leidžiama taikyti tik konkrečiose srityse, kuriose sukčiaujama, ir ji yra krašutinė priemonė.

Todėl, atsižvelgiant į nepakitusią teisinę ir faktinę padėtį, siūloma pratęsti nukrypti leidžiančios priemonės galiojimą, leidžiant Latvijai toliau taikyti šią nukrypti leidžiančią priemonę iki 2024 m. gruodžio 31 d. Iki šios nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimo pabaigos Latvija nacionaliniu lygmeniu turėtų įgyvendinti kitas įprastas medžiagų judėjimui, PVM mokėjimui ir apmokestinamųjų asmenų reikalavimų laikymuisi stebėti skirtas priemones, kuriomis būtų padedama kovoti su sukčiavimu PVM medienos sektoriuje ir užkirsti jam kelią.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Kitoms valstybėms narėms Portugalijai⁷, Rumunijai⁸ ir Lietuvai⁹ buvo leista taikyti panašias nukrypti leidžiančias nuostatas, susijusias su PVM direktyvos 193 straipsniu.

nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio (OL L 322, 2018 12 18, p. 20–21).

⁷ 2019 m. rugsėjo 24 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/1592, kuriuo Portugalijai leidžiama nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio, OL L 248, 2019 9 27, p. 67–68.

⁸ 2019 m. rugsėjo 24 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/1593, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2013/676/ES, kuriuo Rumunijai leidžiama toliau taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio (OL L 248, 2019 9 27, p. 69–70).

⁹ 2018 m. gruodžio 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1920, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2010/99/ES leisti Lietuvos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria

Taigi siūloma priemonė atitinka galiojančias PVM direktyvos nuostatas.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

PVM direktyvos 395 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Atsižvelgiant į PVM direktyvos nuostatą, kuria grindžiamas pasiūlymas, subsidiarumo principas netaikomas.

- **Proporcingumo principas**

Šis sprendimas yra susijęs su valstybei narei pačios prašymu suteiktu leidimu ir nėra įpareigojimas.

Atsižvelgiant į ribotą nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį, speciali priemonė yra proporcinga siekiamam tikslui.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas.

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį nukrypti nuo bendrų PVM nuostatų galima tik tada, kai tai vieningai leidžia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Tarybos įgyvendinimo sprendimas yra tinkamiausia priemonė, nes jis gali būti skirtas atskirai valstybei narei.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Šis pasiūlymas grindžiamas Latvijos prašymu ir skirtas tik šiai valstybei narei.

- **Poveikio vertinimas**

Pasiūlymu dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo Latvijai leidžiama toliau taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą prekybos medienos sandoriams. Padėtis, kuria buvo grindžiama pradinė nukrypti leidžianti nuostata, nepasikeitė. Latvijos teigimu, nepaisant to, kad pradėjus taikyti atvirkštinio apmokestinimo tvarką, sukčiavimo atvejų, susijusių su PVM ir PVM slėpimu medienos rinkoje, skaičius sumažėjo, rizika yra nepašalinta.

Šią priemonę jau buvo leista taikyti 2003 m. Stojimo aktu¹⁰, ypač jo VIII priedo 7 skyriaus 1 punkto b papunkčiu, ir Sprendimu 2006/42/EB¹¹ pagal tuo metu galiojusią Šeštąją direktyvą

nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio (OL L 311, 2018 12 7, p. 34–35).

¹⁰ OL L 236, 2003 9 23, p. 33.

77/388/EEB. Tačiau laikui bėgant sukčiavimas medienos sektoriuje apėmė ir sandorius, kuriems nebuvo taikoma atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūra. Pavyzdžiui, sandorius, susijusius su medienos šalutiniais produktais. Atitinkamai, siekiant sumažinti sukčiavimo galimybes, atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūros taikymo sritis buvo dar labiau išplėsta. Be to, nuo 2020 m. sausio 1 d. medienos gavėjas už gautas prekes, o paslaugų gavėjas už suteiktas paslaugas turi atsiskaityti negrynaisiais pinigais. Šie pakeitimai buvo padaryti siekiant suvienodinti mokėjimo reikalavimus visais atvejais, kai taikoma atvirkštinio apmokestinimo procedūra, kad būtų padidintas priemonės, kuria siekiama kovoti su sukčiavimu PVM, veiksmingumas.

Latvija teigia, kad nukrypti leidžiančios priemonės taikymo pratęsimas yra būtinas siekiant kovoti su sukčiavimu medienos sektoriuje. Latvijos medienos rinkoje dominuoja smulkūs ir vidutiniai prekybininkai ir apmokestinamieji asmenys, kurie perka ar parduoda medieną ir teikia arba gauna susijusias paslaugas. Atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūra vidaus sandoriams medienos sektoriuje ir konkrečioms paslaugoms taikoma tik tada, kai tiek prekių tiekėjas, tiek gavėjas Latvijoje yra registruoti PVM mokėtojai. Kaip teigiama prašyme, medienos sektorius yra ypač pažeidžiamas dėl sukčiavimo PVM, nes labai sunku atsekti medžiagų judėjimą ir susijusius sandorius. Iš pradžių atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūra buvo taikoma tik medienos tiekimui. Dėl medienos rinkos raidos palaipsniui didėjo ir sukčiavimo rizika, todėl nuo 2001 m. balandžio 1 d. atvirkštinio apmokestinimo procedūros taikymo sritis buvo išplėsta įtraukiant tam tikras paslaugas, teikiamas vykdant medienos sandorius. Tačiau ilgainiui sukčiavimas medienos sektoriuje persikėlė į kitus susijusius sandorius, kuriems nebuvo taikoma atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūra, pavyzdžiui, į sandorius, susijusius su medienos šalutiniais produktais. Atitinkamai, siekiant sumažinti sukčiavimo galimybes, atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūros taikymo sritis buvo išplėsta įtraukiant kitus tiekimo sandorius.

Pagal prašyme pateiktus skaičiavimus, remiantis Centrinio statistikos biuro pateiktais 2020 m. duomenimis, tarpinis vartojimas šiame sektoriuje sudaro 69 proc. miškininkystės ir medienos ruošos sektoriuose pagamintų produktų ir susijusių paslaugų (NACE 2 red., 02 kodas). Eksportas sudaro 18,9 proc., o namų ūkių vartojimui tenka tik 10,5 proc. gamybos apimtys. 59,9 proc. medienos, medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus (NACE 2 red., 16 kodas) skirti eksportui. 37,4 proc. gaminių naudojama tarpiniam vartojimui šiame sektoriuje, o tik 1,4 proc. gaminių tenka galutiniam namų ūkių vartojimui. Remiantis šio sektoriaus ekspertų pateikta informacija, medienos sandoriai, kuriems taikoma atvirkštinio apmokestinimo PVM procedūra, sudaro apie 2,0 mlrd. EUR.

2021 m. sausio 1 d. medienos sektoriuje buvo registruoti 5 389 apmokestinamieji asmenys (juridiniai asmenys), iš kurių PVM buvo apmokestinami 3 418 asmenų.

Šios priemonės galiojimo pratęsimas neturės neigiamo poveikio bendrai PVM pajamų, surenkamų galutiniam vartojimo etape, sumai, todėl nedaro neigiamos įtakos Sąjungos PVM nuosaviems ištekliais.

¹¹ OL L 25, 2006 1 28, p. 31.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas ES biudžetui neigiamo poveikio neturi.

5. KITI ELEMENTAI

Pasiūlymo galiojimo laikotarpis yra ribotas.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES leisti Latvijos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos¹, ypač į jos 395 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Tarybos sprendimu 2006/42/EB² Latvijai leista taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 77/388/EEB³ 21 straipsnio 1 dalies a punkto, nustatant, kad iki 2009 m. gruodžio 31 d. tiekiant medieną ar teikiant susijusias paslaugas prievolė sumokėti pridėtinės vertės mokesį (PVM) tenka gavėjui. Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2009/1008/ES⁴, nukrypstant nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio, Latvijai leista toliau iki 2012 m. gruodžio 31 d. taikyti nuostatą, pagal kurią prekybos mediena sandorių atveju prievolė sumokėti PVM tenka medienos ar susijusių paslaugų gavėjui (toliau – speciali priemonė). Po kelių pratęsimų šis leidimas nustos galioti 2021 m. gruodžio 31 d.⁵;

¹ OL L 347, 2006 12 11, p. 1.

² 2006 m. sausio 24 d. Tarybos sprendimas 2006/42/EB, leidžiantis Latvijai pratęsti priemonės, nukrypstančios nuo šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su apyvartos mokesčiais, suderinimo 21 straipsnio, taikymą (OL L 25, 2006 1 28, p. 31).

³ 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, 1977 6 13, p. 1).

⁴ 2009 m. gruodžio 7 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES leisti Latvijos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio (OL L 347, 2009 12 24, p. 30).

⁵ 2018 m. gruodžio 11 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/2006, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES leisti Latvijos Respublikai toliau taikyti priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio (OL L 322, 2018 12 18, p. 20).

- (2) Latvija raštu (jį Komisija užregistravo 2021 m. balandžio 4 d.) paprašė leisti toliau taikyti specialią priemonę prekybos mediena sandoriams. Kartu su šiuo raštu Latvija pateikė tos specialios priemonės taikymo ataskaitą;
- (3) vadovaudamasi Direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, 2021 m. rugpjūčio 9 d. raštu Komisija apie Latvijos prašymą pranešė kitoms valstybėms narėms, o Ispanijai pranešta 2021 m. rugpjūčio 10 d. raštu. 2021 m. rugpjūčio 10 d. raštu Komisija pranešė Latvijai turinti visą informaciją, būtiną prašymui įvertinti;
- (4) Latvijos teigimu, medienos rinkoje, kuri yra vienas iš svarbiausių jos ekonomikos sektorių, esama labai didelės sukčiavimo PVM rizikos, nes joje dominuoja daug smulkių vietos veiklos vykdytojų ir atskirų tiekėjų. Dėl medienos rinkos ir joje veikiančių įmonių pobūdžio atsirado sukčiavimo PVM atvejų, kuriuos Latvijos mokesčių administratoriui sunku kontroliuoti. Siekdamas kovoti su tokiu piktnaudžiavimu Latvijos mokesčių administratorius nustatė atvirkštinio apmokestinimo PVM vykdant medienos sandorius mechanizmą, kuris, remiantis Latvijos pateikta ataskaita, pasirodė esąs labai veiksmingas ir reikšmingai sumažino sukčiavimą toje rinkoje;
- (5) nukrypti leidžiančios nuostatos paprastai taikomos ribotą laiką, kad būtų galima įvertinti, ar speciali priemonė yra tinkama ir veiksminga. Nukrypti leidžiančiomis nuostatomis siekiama suteikti valstybėms narėms laiko iki nukrypti leidžiančios priemonės galiojimo pabaigos nacionaliniu lygmeniu nustatyti kitas įprastas medžiagų judėjimui, PVM mokėjimui ir apmokestinamųjų asmenų reikalavimų laikymuisi stebėti skirtas priemones, kuriomis turėtų būti sprendžiama atitinkama problema, taigi nebereikėtų pratęsti nukrypti leidžiančios nuostatos galiojimo. Nukrypti leidžiančią nuostatą, pagal kurią galima taikyti atvirkštinio apmokestinimo procedūrą, leidžiama taikyti tik konkrečiose srityse, kuriose sukčiaujama, ir ji yra krašutinė priemonė. Todėl, prieš pasibaigiant specialios priemonės taikymo pagal šį įgyvendinimo sprendimą pratęsimo galiojimui, Latvija turėtų įgyvendinti kitas įprastas priemones, skirtas kovoti su sukčiavimu PVM medienos rinkoje ir užkirsti jam kelią, kad nebereikėtų dar kartą pratęsti specialios priemonės;
- (6) todėl Latvijai turėtų būti leista taikyti specialią priemonę iki 2024 m. gruodžio 31 d.;
- (7) nukrypti speciali priemonė neturės neigiamo poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams iš PVM;
- (8) todėl Įgyvendinimo sprendimas 2009/1008/ES turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimo 2009/1008/ES 2 straipsnis pakeičiamas taip:

„2 straipsnis

Šis sprendimas taikomas iki 2024 m. gruodžio 31 d.“

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Latvijos Respublikai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*